

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla)

28 ta' Ottubru 2010*

Fil-Kawża C-367/09,

li għandha bħala suġġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 234 KE, imressqa mill-hof van beroep te Antwerpen (il-Belġju), permezz ta' deċiżjoni tat-8 ta' Settembru 2009, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fl-14 ta' Settembru 2009, fil-proċedura

Belgisch Interventie- en Restitutiebureau

vs

SGS Belgium NV,

Firme Derwa NV,

Centraal Beheer Achmea NV,

* Lingwa tal-kawża: l-Olandiż

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla),

komposta minn J.-C. Bonichot, President tal-Awla, K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader (Relatur) u A. Prechal, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: J. Kokott,
Reġistratur: M. Ferreira, Amministratur Prinċipali,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tas-17 ta' Ġunju 2010,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

— għal SGS Belgium NV, minn M. Storme, avukat,

— għal Firme Derwa NV, minn L. Wysen u J. Gevers, avukati,

— għall-Gvern Belġjan, minn J.-C. Halleux, bhala aġent, assistit minn P. Bernaerts u E. Vervaeke, avukati,

— għall-Gvern Awstrijak, minn E. Riedl, bhala agent,

— għall-Kummissjoni Ewropea, minn A. Bouquet u F. Wilman, bhala agenti,

wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ipprezentati fis-seduta tal-15 ta' Lulju 2010,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- ¹ It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tat-tielet subparagrafu tal-Artikolu 3(1) u tal-Artikoli 5 u 7 tar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95, tat-18 ta' Diċembru 1995, dwar il-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 1, Vol. 1, p. 340).
- ² Din it-talba għal deċiżjoni preliminari tressqet fil-kuntest ta' kawża bejn Belgisch Interventie- en Restitutiebureau (l-uffiċju Belġjan ta' intervent u rifużjoni, iktar 'il quddiem il-“BIRB”), minn naħa, u SGS Belgium NV (iktar 'il quddiem “SGS Belgium”), agenzija speċjalizzata fil-kontroll u s-sorveljanza, Firme Derwa NV (iktar 'il quddiem “Firme Derwa”), kumpannija li tesporta, u Centraal Beheer Achmea NV, kumpannija

tal-assigurazzjoni, minn-naħa l-oħra, fir-rigward tal-impożizzjoni ta' sanzjoni lill-SGS Belgium talli ppermettiet li Firme Derwa tikseb rifużjoni indebita fuq l-esportazzjoni.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Ir-Regolament Nru 2988/95

- 3 It-tieni, it-tielet, ir-raba', il-ħames, is-seba', it-tmien, l-għaxar u t-tlettax-il premessa tar-Regolament Nru 2988/95 jipprovdu:

“Billi aktar minn nofs in-nefqa tal-Komunità tithallas lil benefiċjarji tramite l-Istati Membri;

Billi regoli dettaljati li jirregolaw din l-amministrazzjoni deċentralizzata u l-osservazzjoni mill-qrib ta' l-użu tagħhom huma s-sugġett ta' dispożizzjonijiet dettaljati li jvarjaw skond il-politika Komunitarja involuta; billi atti li huma ta' ħsara għall-interessi finanzjarji tal-Komunità għandhom, madankollu, jiġu ribattuti fl-oqsma kollha;

Billi l-effikaċja tal-ġlieda kontra l-frodi kontra l-interessi finanzjarji tal-Komunità titlob li jiġu promulgati sett ta' regoli legali komuni għall-oqsma kollha koperti mill-politika tal-Komunità;

Billi mgħiba mhux regolari, u l-miżuri u penalitajiet [sanzjonijiet amministrattivi] relatati, hemm provdut dwarhom f'regoli settorjali skond dan ir-Regolament;

[...]

Billi l-penalitajiet amministrattivi tal-Komunità għandhom jipprovdu protezzjoni adegwata għal dawk l-interessi; billi huwa meħtieġ li jiġu definiti r-regoli generali applikabbli għal dawn il-penali;

Billi l-liġi tal-Komunità stabbiliet il-penali amministrattivi tal-Komunità fil-qafas tal-politika agrikola komuni; billi dawk il-penali jridu jiġu stabbiliti f'oqsma oħra wkoll;

[...]

Billi mhux biss taħt il-prinċipju ġenerali ta' l-ekwità u l-prinċipju tal-proporzjonalità iżda wkoll fid-dawl tal-prinċipju ta' *ne bis in idem*, dispożizzjonijiet xierqa għandhom jiġu adottati filwaqtli jiġi rrispettat l-acquis communautaire u d-dispożizzjonijiet stabbiliti f'regoli speċifiċi tal-Komunità li kienu jeżistu fil-waqt tad-dhul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament, sabiex tiġi evitata kull duplikazzjoni ta' penali finanzjarji

tal-Komunità u penali kriminali nazzjonali imposti fuq l-istess persuni għall-istess raġunijiet;

[...]

Billi l-liġi tal-Komunità timponi fuq il-Kummissjoni u l-Istati Membri l-obbligazzjoni li jivverifikaw li riżorsi tal-budget tal-Komunità jintużaw għall-iskop maħsub tagħhom; billi hemm il-htieġa ta' regoli komuni sabiex isahħu d-dispożizzjonijiet eżistenti”

4 L-Artikolu 1 ta' dan ir-regolament jipprovdi:

“1. Sabiex jiġu protetti l-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea, qegħdin hawnhekk jiġu adottati regoli ġenerali fir-rigward ta' verifiki omoġenji u miżuri amministrattivi u penali [sanzjonijiet] li għandhom x'jaqsmu ma' l-irregolaritajiet fir-rigward tal-liġi tal-Komunità.

2. 'Irregolarità' għandha tfisser kull ksur ta' dispożizzjoni tal-liġi tal-Komunità li jirriżulta minn att jew nuqqas [ommissjoni] ta' operatur ekonomiku, li għandu, jew li jista' jkollu, l-effett li jippreġudika l-budget ġenerali tal-Komunità jew il-budget mmexxi minnhom, jew billi jnaqqas jew jitlef id-dhul li jakkumula minn riżorsi

tagħhom stess miġbura direttament għan-nom tal-Komunità, jew permezz ta' nefqa mhux ġustifikata [indebita]”

5 L-Artikolu 2 tal-imsemmi regolament jipprovdi:

“1. Il-verifiki amministrattivi, il-miżuri u l-penali [is-sanzjonijiet amministrattivi] għandhom jiġu introdotti sakemm ikunu neċessarji biex tiġi żgurata l-applikazzjoni xierqa tal-liġi tal-Komunità. Dawn għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissważivi sabiex jipprovdu protezzjoni adegwata għall-interessi finanzjarji tal-Komunità

2. Ebda penali amministrattiva ma tista' tiġi imposta ħlief jekk att tal-Komunità qabel l-irregolarità jkun ipprovdha għaliha. Fil-każ ta' emenda sussegwenti tad-dispożizzjonijiet li jimponu penali amministrattivi u li jinsabu fir-regoli tal-Komunità, id-dispożizzjonijiet l-anqas ħorox għandhom japplikaw b'mod retroattiv.

3. Il-liġi tal-Komunità għandha tistabbilixxi n-natura u l-iskop tal-miżuri amministrattivi u l-penali meħtieġa għall-applikazzjoni korretta tar-regoli in kwestjoni, wara li jiġu kkunsidrati n-natura u s-serjetà ta' l-irregolarità, il-vantaġġ mogħti jew miksub u l-grad tar-responsabbiltà.

4. Bla ħsara għal-liġi applikabbli tal-Komunità, il-proċeduri għall-applikazzjoni tal-verifiki Komunitarji, il-miżuri u l-penali għandhom ikunu rregolati mil-liġijiet ta' l-Istati Membri.”

6 L-Artikolu 3(1) tal-istess regolament jipprovdi:

“Il-perjodu tal-limitazzjoni għall-proċeduri [preskrizzjoni tal-azzjoni ġudizzjarja] għandu jkun ta’ erba’ snin minn meta l-irregolarità li ssir msemmija f’Artikolu 1(1) tkun ġiet kkommissa. Madankollu, ir-regoli settorjali jistgħu jipprovdu għal perjodu iqsar li ma jistax ikun anqas minn tliet snin.

[...]

It-terminu tal-limitazzjoni għandu jiġi interrott bi kwalsiasi att ta’ l-awtorità kompetenti, notifikat lill-persuna in kwestjoni, li jkollha x’taqsam ma’ l-investigazzjoni jew proċeduri legali dwar l-irregolarità. It-terminu għandu jibda jiddekorri mill-ġdid wara kull att li jinterrompih

[...]”

7 L-Artikolu 4 tar-Regolament Nru 2988/95, li jinsab fit-Titolu II V ta’ dan ir-regolament, intitolat “Il-miżuri amministrattivi u l-penali [Il-miżuri u s-sanzjonijiet amministrattivi]”, jipprovdi:

“1. Bħala regola ġenerali, kull irregolarità għandha tinvolvi l-irtirar tal-vantaġġ miksub b’mod skorrett [indebitament]:

— permezz ta’ obbligu li min ikun iħallas jew iħallas lura l-ammonti dovuti jew aċċettati b’mod skorrett,

— bit-telf sħih jew parzjali tal-garanzija provduta in sostenn tat-talba għall-vantaġġ li jkun ingħata jew fil-hin ta' l-aċċettazzjoni ta' hlas antiċipat.

2. L-applikazzjoni tal-miżuri msemija fil-paragrafu 1 għandha tkun limitata għall-irtirar tal-vantaġġ miksub kif ukoll, fejn ikun hemm hekk provdut, l-imghax li jista' jiġi stabbilit abbażi ta' rata fissa

3. L-atti li jiġi stabbilit li biex jkollhom bhala l-għan tagħhom il-kisba ta' vantaġġ li jmur kontra l-għanijiet tal-liġi tal-Komunità applikabbli fil-każ billi johlqu artifiċjalment il-kundizzjonijiet meħtieġa biex jinkiseb dak il-vantaġġ għandhom jirriżultaw, skond kif ikun il-każ, jew fiż-żamma milli jinkiseb dak il-vantaġġ jew fl-irtirar tiegħu.

4. Il-miżuri kif hemm provdut f'dan l-Artikolu m'għandhomx jitqiesu bhala penali [sanzjonijiet].”

8 L-Artikolu 5(1) u (2) tal-imsemmi regolament jipprovdi:

“1 L-irregolaritajiet intenzjonati jew dawk kawżati minn negligenza jistgħu jwasslu għal dawn il-penali [sanzjonijiet] amministrattivi:

a) il-hlas ta' multa amministrattiva;

b) il-hlas ta' ammont akbar mill-ammonti aċċettati bla jedd [indebitament] jew skansati, u l-imghax fejn ikun xieraq; din is-somma addizzjonali għandha tiġi stabbilita skond persentaġġ li għandu jiġi stabbilit fir-regoli speċifiċi, u m'għandux jeċċedi l-livell strettament neċessarju biex jikkostitwixxi deterrent;

- c) it-tneħħija totali jew parzjali ta' vantaġġ mogħti mir-regoli tal-Komunità, anke jekk l-operatur ikun ibbenefika bla jedd minn parti biss minn dak il-vantaġġ;

[...]

- g) penali oħra ta' tip purament ekonomiku, ekwivalenti fin-natura u l-qasam ta' applikazzjoni, kif hemm provdut fir-regoli settorjali adottati mill-Kunsill fid-dawl tal-ħtiġiet speċifiċi ta' l-oqsma involuti u b'konformità mal-poteri ta' l-implimentazzjoni mogħtija lill-Kummissjoni mill-Kunsill.

2. ingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet stipulati fir-regoli settorjali eżistenti fil-hin tad-dhul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament, irregolaritajiet oħra jistgħu jagħtu lok biss għal dawk il-penali li m'humiex ekwivalenti għal penali kriminali li hemm provdut dwarhom fil-paragrafu 1, sakemm dawk il-penali jkunu essenzjali biex jiżguraw l-applikazzjoni tajba tar-regoli.”

- 9 Skont l-Artikolu 7 tal-istess regolament:

“Il-miżuri [u s-sanzjonijiet] amministrattivi tal-Komunità u l-penali jistgħu jiġu applikati għall-operaturi ekonomiċi li għalihom issir riferenza f'Artikolu 1, jiġifieri l-persuni naturali jew legali jew l-entitajiet l-oħra li l-liġi nazzjonali tagħtihom kapaċità legali u li jkunu kkommettew l-irregolarità. Jistgħu japplikaw ukoll għal persuni li jkunu ħadu sehem fl-irregolarità jew li huma fid-dover li jieħdu r-responsabbiltà għall-irregolarità jew li jiżguraw li din ma ssirx.”

Ir-Regolament (KEE) Nru 3665/87

- ¹⁰ L-Artikolu 11(1) u (3) tar-Regolament tal-Kummissjoni (KEE) Nru 3665/87, tas-27 ta' Novembru 1987 li jistipula regoli komuni dettaljati għall-applikazzjoni tas-sistema ta' rifużjonijiet fuq l-esportazzjoni ta' prodotti agrikoli (ĠU L 351, p. 1), kif emendat bir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 495/97, tat-18 ta' Marzu 1997 (ĠU L 77, p. 12, iktar 'il quddiem ir-“Regolament Nru 3665/87”) jipprovdi:

“1. Meta jiġi kkonstatat li, fil-kuntest tal-għoti ta' rifużjoni fuq l-esportazzjoni, esportatur jitlob rifużjoni li tkun għola milr-rifużjoni applikabbli, ir-rifużjoni dovuta għall-esportazzjoni inkwistjoni għandha tkun ir-rifużjoni applikabbli għall-prodott effettivament esportat, imnaqqas b'ammont li jikkorrispondi:

- a) għal nofs id-differenza bejn ir-rifużjoni mitluba u r-rifużjoni applikabbli fuq l-esportazzjoni effettivament imwettqa;

- b) għad-doppju tad-differenza bejn ir-rifużjoni mitluba u r-rifużjoni applikabbli fil-każ fejn l-esportatur ikun, intenzjonalment, ipprovda data falza.

[...]

Is-sanzjonijiet japplikaw bla ħsara għal sanzjonijiet supplimentari previsti fuq livell nazzjonali.

[...]

3. Bla ħsara għall-obbligu li l-ammont negattiv jithallas, previst fir-raba' subparagrafu tal-paragrafu 1, fil-każ ta' ħlas indebitu ta' rifiżjoni, il-benefiċjarju huwa obligat li jirrimborsa l-ammonti li rċieva indebitament — u dan flimkien ma kull sanzjoni applikabbli skont l-ewwel subparagrafu tal-paragrafu 1 [...]” [traduzzjoni mhux uffiċjali]

¹¹ L-Artikolu 18 tar-Regolament Nru 3665/87 jipprovdi:

“1. Il-prova li l-formalitajiet doganali neċessarji għar-rilaxx għall-konsum twettqu għandha tiġi prodotta mill-esportatur permezz tal-produzzjoni ta' wiehed mid-dokumenti li ġejjin:

a) dokument doganali [...];

b) ċertifikat ta' ħatt u ta' rilaxx għall-konsum maħruġ minn aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza approvata minn Stat Membru. Id-data u n-numru tad-dokument doganali ta' rilaxx għall-konsum għandhom jidhru fiċ-ċertifikat inkwistjoni.

2. Jekk l-esportatur ma jistax jikseb id-dokumnet magħżul skont il-paragrafu 1(a) jew (b) wara li jkun segwa l-proċeduri xierqa sabiex jikseb dan id-dokument jew jekk ikun hemm dubji fuq l-awtentiċità tad-dokumnet prodott, il-prova li l-formalitajiet doganali neċessarji għar-rilaxx għall-konsum twettqu tista' tiġi prodotta bil-produzzjoni tad-dokument jew dokumenti li ġejjin:

[...]

c) ċertifikat ta' ħatt maħruġ minn aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza approvata minn Stat Membru li jiċċertifika, ukoll, li l-prodott hareġ miż-żona tal-port jew minn tal-inqas li, sa fejn taf hija, il-prodott ma kienx suġġett għal tagħbija konsekuttiva bil-għan li jerga jiġi esportat;

[...]”

Id-dritt nazzjonali

- ¹² L-Artikolu 1 tad-Digriet Irjali tal-4 ta' Jannar 1985 li jstabbilixxi l-kundizzjonijiet għall-approvazzjoni tal-aġenziji inkarigati mill-ħruġ ta' ċertifikat ta' ħatt fil-pajjiż tad-destinazzjoni ta' merkanzija esportata fil-kuntest tal-politika agrikola komuni (*Moniteur belge* tal-21 ta' Frar 1985, p. 1937) jipprovdi:

“iċ-ċertifikati li jipprovaw li l-merkanzija esportata nhattet fil-pajjiż ta' destinazzjoni jistgħu jiġu aċċettati, għall-applikazzjoni tal-politika agrikola komuni, mid-dipartimenti kompetenti biss jekk dawn jinħarġu minn aġenzija internazzjonali ta'

kontroll u sorveljanza approvata, għal dan il-għan, permezz ta' digriet mill-Ministeru li jkollu l-affarijiet ekonomiċi u l-agrikoltura fil-portfoll tiegħu.”

13 L-Artikolu 2(2) tad-Digriet Irjali jipprovdi:

“L-aġenzija timpenja ruħha:

1° li tkun responsabbli *in solidum*, mal-partijiet l-oħra li jieħdu sehem jew li huma involuti fl-operazzjonijiet ta' esportazzjoni, għall-konsegwenzi finanzjarji ta' ċertifikati maħruġa minnha;

2° li tagħti lill-uffiċjali, f'kull waqt, aċċess għal bini tagħha [...] u li tippermetti li dawn l-uffiċjali jkunu jistgħu jikkonsultaw id-dokumneti kollha relatati ma' ċertifikati maħruġa;

[...]”

14 L-imsemmi digriet irjali tħassar permezz tad-Digriet Irjali, tat-28 ta' Frar 1999, li jstabbilixxi l-kundizzjonijiet għall-approvazzjoni tal-aġenziji inkarigati mill-ħruġ ta' ċertifikat ta' hatt u ta' rilaxx għall-konsum jew ta' ċertifikat ta' hatt fil-pajjiż tad-destinazzjoni, ta' merkanzija esportata fil-kuntest tal-politika agrikola komuni (*Moniteur belge* tat-22 ta' Ġunju 1999, p. 23534).

- 15 Skont l-Artikolu 2(1)(2)(a) ta' dan id-digriet irjali, “[l]-aġenzija timpenja ruhha : a) li tkun responsabbli *in solidum*, mal-partijiet l-oħra li jieħdu sehem jew li huma involuti fl-operazzjonijiet ta' esportazzjoni, għall-konsegwenzi finanzjarji taċ-ċertifikati mahruġa minnha”.

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 16 Fis-6 ta' Ġunju 1997, Firms Derwa bieghet għall-esportazzjoni lejn l-Eġittu lot ta' 741 144 kilogramma ta' laħam taċ-ċanga u, abbażi ta' dan, talbet rifużjoni fuq l-esportazzjoni lill-BIRB. Għalhekk, dan l-esportatur kiseb, permezz tal-kostituzzjoni ta' garanzija, il-hlas tas-somma ta' EUR 1 407 268.90 fil-kuntest tas-sistema ta' prefinanzjament.
- 17 Sabiex tikseb b'mod definittiv l-ammont totali tar-rifużjoni Firms Derwa kellha tipproduċi l-prova tal-importazzjoni tal-lot ta' laħam inkwistjoni fl-Eġittu. Il-bastiment li ttrasporta t-tagħbija ta' laħam wasal fil-port ta' destinazzjoni fid-19 ta' Ġunju 1997. Fl-10 ta' Frar 1998, Firms Derwa bagħtet lill-BIRB ċertifikat, mahruġ minn SGS Belgium fl-4 ta' Novembru 1997, li kien jikkonferma li l-awtoritajiet doganali Eġizzjani kienu rrilaxxaw il-merkanzija għall-finijiet ta' konsum.
- 18 Fil-5 ta' Ġunju 1998, il-BIRB helset il-garanzija kostitwita minn Firms Derwa, li kisbet definittivament ir-rifużjoni fuq l-esportazzjoni inkwistjoni.

- 19 Wara investigazzjoni mwettqa mill-Bord ta' Spezzjoni Ekonomika tal-Ministeru Belġjan għall-affarijiet ekonomiċi, irriżulta li SGS Egypt Ltd kienet informat lill-SGS Belgium, permezz ta' fax tal-24 ta' Settembru 1997, li ma kienx possibbli li l-merkanzija inkwistjoni setgħet kienet importata fl-Eġittu minhabba l-projbizzjoni deċiża minn dan l-istat terz fil-konfront ta' laħam taċ-ċanga provenjenti mill-Belġju.
- 20 Il-BIRB baġħat lill-SGS Belgium rapporti rigwardanti din l-investigazzjoni f'messaġġi tat-13 ta' Awwissu kif ukoll tad-9 u tal-14 ta' Ottubru 1998. Barra minn hekk, permezz ta' ittra tal-21 ta' April 1999, il-BIRB stieden lil din l-aġenzija tipprovdlu d-dokumenti doganali li abbażi tagħhom l-imsemmija aġenzija kienet ħarġet iċ-certifikat tal-4 ta' Novembru 1997.
- 21 Wara li kkonstata li SGS Belgium ma kinitx irrispondiet għat-talba tiegħu, il-BIRB ikkonkluda, f'ittra tal-5 ta' Frar 2002 indirizzata lil din l-aġenzija, li l-merkanzija ma kinitx għet importata fl-Eġittu sabiex tiġi rilaxxata għall-konsum u, konsegwentement, l-BIRB iddeċieda li jimponi fuq SGS Belgium, abbażi tal-Artikolu 11 tar-Regolament Nru 3665/87, sanzjoni amministrattiva ekwivalenti għal 200% tal-Ammont ta' EUR 1 407 268.90 indebitament irċevuti minn Firme Derwa bis-saħħa taċ-certifikat mahruġ minn din l-aġenzija ta' kontroll. Barra minn hekk, SGS Belgium għet mistiedna thallas ammont ekwivalenti għall-imsemmija rifużjoni flimkien ma' zieda b'tali mod li din l-aġenzija ntalbet thallas l-ammont totali ta' EUR 4 503 260.74.
- 22 B'ittra tad-29 ta' April 2002, SGS Belgium informat lill-BIRB li, wara investigazzjoni interna, irriżulta li l-merkanzija kienet għet biss provviżorjament importata fl-Eġittu u li din kienet għet finalment esportata lejn l-Afrika t'Isfel. Madankollu, f'ittra tas-27 ta' Mejju 2002, SGS Belgium enfasizzat li hija ma kinitx ipprovdi l-informazzjoni żbaljata b'mod intenzjonali.

- 23 Permezz ta' citazzjoni nnotifikata fis-16 ta' Settembru 2003, il-BIRB beda azzjonijiet ġudizzjarji quddiem il-rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (qorti tal-ewwel istanza ta' Antwerpen) fil-konfront ta' SGS Belgium sabiex din tiġi kkundannata għall-ħlas tal-imsemmija sanzjoni amministrattiva. Għaldaqstant, bħala garanzija, din l-aġenzija talbet il-kjamata in kawża ta' Firme Derwa u Centraal Beheer Achmea NV.
- 24 Permezz ta' sentenza tat-13 ta' Jannar 2006, din il-qorti ċaħdet bħala infondati kemm l-azzjoni tal-BIRB kif ukoll it-talba għall-kjamata in kawża u ta' garanzija ta' SGS Belgium. L-imsemmija qorti, l-ewwel nett, ikkonstatat li t-terminu ta' preskrizzjoni ta' erba' snin previst fl-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 3(1) tar-Regolament Nru 2988/95 ma kienx skada peress li kien ġie interrott, fis-sens tat-tielet subparagrafu ta' din id-dispożizzjoni, bl-ittra tal-BIRB tal-5 ta' Frar 2002 li permezz tagħha dan tal-aħħar stabbilixxa l-multa amministrattiva fil-konfront ta' SGS Belgium.
- 25 Madankollu, r-rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen qieset li l-Artikoli 5 u 7 tar-Regolament Nru 2988/95 ma kinux jikkostitwixxu bażi legali suffiċjenti li tippermetti l-impożizzjoni ta' sanzjoni amministrattiva fuq aġenzija bħal SGS Belgium. Fil-fatt, skont din il-qorti, bil-kontra tal-Artikolu 3 tar-Regolament Nru 2988/95, dawn id-dispożizzjonijiet iħallu margni ta' diskrezzjoni lill-Istati Membri u ma jinkludux l-obbligu li jiġu imposti sanzjonijiet. Għalhekk, huma l-leġiżlatur Ewropew jew il-leġiżlaturi nazzjonali li għandhom jipprovdu, permezz ta' regoli settorjali, li hemm operaturi ekonomiċi oħra, minbarra l-esportatur benefiċjarju tar-rifużjoni, li huma responsabbli għall-ħlas tas-sanzjonijiet. Huma wkoll l-imsemmija leġiżlaturi li għandhom jiddefinixxu tali sanzjonijiet. Barra minn hekk ir-Regolament Nru 3665/87 ma jinkludi ebda dispożizzjoni li tippermetti li parteċipanti f'operazzjoni ta' esportazzjoni jiġu ssanzjonati għal irregolaritajiet imwettqa mill-esportatur.
- 26 Il-BIRB appella minn din is-sentenza quddiem il-qorti tar-rinviju fejn b'mod partikolari sostna li, abbażi tad-Digriet Irjali tal-4 ta' Jannar 1985, SGS Belgium kienet responsabbli *in solidum*, flimkien mal-esportatur, għall-konsegwenzi finanzjarji taċ-ċertifikati maħruġa minnha. Issa, sa fejn din l-aġenzija holqot artifiċjalment il-kundizzjonijiet li ppermettew li l-esportatur jibbenefika indebitament minn rifużjoni

fuq l-esportazzjoni u sa fejn dan l-esportatur, Firme Derwa, ma kienx jaf bin-natura żbaljata taċ-ċertifikat ipprovdut u ma kien wettaq ebda negliġenza, il-BIRB ikkunsidra li la kien hemm lok li r-rifużjoni tiġi rkuprata mingħand dan tal-aħħar u lanqas li dan jiġi sugġett għal sanzjoni amministrattiva. Il-BIRB essenzjalment sostna li, għalkemm bhala prinċipju s-sanzjoni prevista fil-punt b) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 11(1) tar-Regolament Nru 3665/87 tikkonċerna biss lill-esportatur, abbażi tar-regola ta' koresponsabbiltà tal-aġenzija ta' kontroll u sorveljanza prevista mid-dritt nazzjonali, kien possibbli, skont l-Artikolu 7 tar-Regolament Nru 2988/95, li din is-sanzjoni tiġi imposta fuq din l-aġenzija fil-kwalità tagħha ta' persuna li tista' tinżamm responsabbli għall-irregolarità fis-sens ta' din id-dispożizzjoni. Il-BIRB isostni wkoll li, f'kull każ, anki jekk ma tiġi kkonstatata l-ebda intenzjoni frawdolenta, SGS Belgium għandha tiġi kkundannata minn tal-inqas għall-ħlas tas-sanzjoni prevista fil-punt a) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 11(1) tar-Regolament Nru 3665/87.

27 Min-naħa tagħha, SGS Belgium b'mod partikolari sostniet li, sa fejn hija tista' tiġi miżmuma responsabbli, din ir-responsabbiltà għandha tkun *in solidum* mal-esportatur u mal-assiguratur sa fejn l-ammonti mitluba huma dovuti mill-esportatur u sa fejn kemm l-Artikolu 7 tar-Regolament Nru 2988/95 kif ukoll l-Artikolu (2)(2)(1) tad-Digriet Irjali tal-4 ta' Jannar 1985 jimplikaw responsabbiltà *in solidum* bejn l-atturi involuti f'operazzjoni ta' esportazzjoni.

28 Huwa f'dawn iċ-ċirkustanzi li l-Hof van beroep te Antwerpen (Qorti tal-appell ta' Antwerpen) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri u tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:

“1) Id-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 5 u 7 tar-Regolament [...] Nru 2988/95 [...], għandhom effett dirett fis-sistemi legali nazzjonali tal-Istati Membri, fin-nuqqas ta' marġni ta' diskrezzjoni ta' dawn l-Istati Membri kif ukoll ta' htieġa min-naħa tal-awtoritajiet nazzjonali li jadottaw miżuri ta' implementazzjoni?

- 2) Kumpannija li mill-aspett internazzjonali hija speċjalizzata fil-qasam tal-kontroll u tas-sorveljanza u li hija rikonoxxuta [Aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza approvata] mill-Istat Membru li fih isiru l-formalitajiet doganali għall-esportazzjoni, f'dan il-każ i[r-Renju tal-]Belġju, li pprezentat dikjarazzjoni ineżatta fir-rigward tal-ħatt, fis-sens tal-Artikolu 18(2)(ċ) tar-Regolament [Nru]3665/87[...], tista' tiġi kkunsidrata bħala operatur ekonomiku, fis-sens tal-Artikolu 1 tar-Regolament 2988/95[...] u għaldaqstant bħala persuna li pparteċipat fit-twettiq tal-ksur jew bħala persuna li tista' titqies responsabbli [fid-dover li tiegħu r-responsabbiltà] għall-ksur [irregolarità] jew saħansitra bħala persuna li kellha tevita li dan il-ksur iseħh, fis-sens tal-Artikolu 7 ta' dan ir-regolament?
- 3) Il-komunikazzjoni ta' rapport dwar sħarriġ immexxi mill-Bord ta' Spezzjoni Ekonomika, ittra li titlob li jiġu pprezentati dokumenti addizzjonali sabiex tiġi ġġustifikata l-importazzjoni għall-konsum jew ittra rreġistrata li timponi sanzjoni, jistgħu jiġu kkunsidrati bħala atti istruttorji jew bħala proċedimenti legali fis-sens tat-tielet [sub]paragrafu tal-Artikolu 3(1) tar-Regolament [...] Nru 2988/95, [...]?"

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

- ²⁹ Permezz tal-ewwel domanda tagħha l-qorti tar-rinviju fil-verità ssaqsi jekk l-Artikoli 5 u 7 tar-Regolament Nru 2988/95 japplikawx b'tali mod li sanzjonijiet amministrattivi fis-sens ta' dan ir-regolament jistgħu jiġu imposti abbażi ta' dawn id-dispożizzjonijiet waħedhom.

- 30 SGS Belgium, Firme Derwa kif ukoll il-Gvern Awstrijak essenzjalment isostnu li l-Artikoli 5 u 7 tar-Regolament Nru 2988/95 ma għandhomx effett dirett sa fejn sanzjonijiet amministrattivi jistgħu jiġu imposti fuq kategoriji differenti ta' atturi involuti fil-proċess ta' verifika tar-regolarità u tal-legalità tal-ħlasijiet miksuba mill-baġit tal-Unjoni biss jekk regoli settorjali tal-Unjoni li jiddefinixxu t-tip ta' sanzjoni u l-kategorija ta' atturi kkonċernati kienet fis-seħħ meta seħħet l-irregolarità. F'dan ir-rigward huma jsostnu li tali regoli settorjali ma kinitx teżisti meta seħħew l-esportazzjonijiet inkwistjoni fil-kawża prinċipali fir-rigward tal-aġenzija ta' kontroll u sorveljanza.
- 31 Min-naħa l-oħra l-Gvern Belġjan u l-Kummissjoni Ewropea jsostnu li, meta kategorija ta' atturi tkun għadha ma hijiex is-suġġett ta' regoli settorjali tal-Unjoni bħar-Regolament Nru 3365/87 fir-rigward tar-rifużjonijiet indebitament riċevuti mill-esportaturi benefiċjarji, l-Artikoli 5 u 7 tar-Regolament Nru 2988/95, inkwantu jipprovd, b'mod ġenerali, li sanzjoni amministrattiva tista' tiġi applikata fil-konfront ta' atturi oħra minbarra l-benefiċjarju tar-rifużjonijiet fuq l-esportazzjoni, huma direttament applikabbli bis-saħħa tal-Artikolu 288(2) TFUE.
- 32 F'dan ir-rigward, kemm minhabba n-natura tagħhom, kif ukoll minhabba l-funzjoni tagħhom fl-iskema tas-sorsi tad-dritt tal-Unjoni, id-dispożizzjonijiet ta' regolamenti għandhom, ġeneralment, effett immedjat fis-sistemi ġuridiċi nazzjonali mingħajr ma jkun meħtieġ li l-awtoritajiet nazzjonali jieħdu miżuri ta' applikazzjoni (ara s-sentenzi tas-17 ta' Mejju 1972, Leonasio, 93/71, Ġabra p. 287, punt 5, u tal-24 ta' Ġunju 2004, Handlbauer, C-278/02, Ġabra p. I-6171, punt 25) jew mingħajr ma jkun meħtieġ li l-leġiżlatur tal-Unjoni jadotta leġiżlazzjoni addizzjonali.
- 33 Madankollu, uħud mid-dispożizzjonijiet ta' regolament jistgħu jeħtieġu, sabiex jiġu implementati, l-adozzjoni ta' miżuri ta' applikazzjoni (ara f'dan is-sens, is-sentenza tal-11 ta' Jannar 2001, Monte Arcosu, C-403/98, Ġabra p. I-103, punt 26), jew min-naħa tal-Istati Membri jew inkella mil-leġiżlatur tal-Unjoni nnifsu.

- 34 Dan jgħodd ukoll, fil-kuntest tal-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni, fir-rigward tas-sanzjonijiet amministrattivi imposti fuq id-diversi kategoriji ta' atturi identifikati fir-Regolament Nru 2988/95.
- 35 Fil-fatt, fir-rigward tal-irregolaritajiet intenzjonati jew dawk ikkawżati b'negligenza, l-Artikolu 5 ta' dan ir-regolament jillimita ruħu li jipprovdi li dawn "jistgħu" jwasslu għal uħud mis-sanzjonijiet amministrattivi elenkati f'dan l-artikolu, filwaqt li, fir-rigward tal-kategoriji ta' atturi li jistgħu jkunu suġġetti għal tali sanzjonijiet, l-Artikolu 7 tal-imsemmi regolament jipprovdi li l-imsemmija sanzjonijiet "jistgħu" jiġu applikati mhux biss għall-operaturi ekonomiċi li wettqu l-irregolarità iżda wkoll għall-persuni li ħadu sehem fit-tweqqif tal-irregolarità kif ukoll għal dawk li huma fid-dover li jieħdu r-responsabbiltà għall-irregolarità jew li jiżguraw li din ma ssirx.
- 36 Għalhekk, għandu neċessarjament jiġi kkonstatat li dawn id-dispożizzjonijiet jillimitaw ruħhom li jistabbilixxu r-regoli ġenerali ta' verifiki u ta' sanzjonijiet bil-għan li jiġu protetti l-interessi finanzjarji tal-Unjoni (ara s-sentenza tat-13 ta' Marzu 2008, Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening, C-383/06 sa C-385/06, Ġabra p. I-1561, punt 39). B'mod partikolari, l-imsemmija dispożizzjonijiet ma jiddeterminaw b'mod preċiż li liema mis-sanzjonijiet elenkati fl-Artikolu 5 tar-Regolament Nru 2988/95 għandha tiġi applikata fil-każ ta' irregolarità li tikkawża dannu għall-interessi finanzjarji tal-Unjoni u lanqas il-kategorija ta' atturi li għandha tkun suġġetta għal tali sanzjoni f'każ bħal dan.
- 37 F'dan ir-rigward, għandu jingħad ukoll, minn naħa, li mill-Artikolu 2 tar-Regolament Nru 2988/95, u b'mod partikolari mill-paragrafu 3 tiegħu moqri flimkien mal-ħames u t-tmien premessa ta' dan ir-regolament, jirriżulta li huwa l-leġislatur tal-Unjoni li għandu jipprovdi regoli settorjali li jistabbilixxu sanzjonijiet amministrattivi, bħal dawk li kienu diġà jeżistu meta ġie adottat l-imsemmi regolament fil-kuntest tal-politika agrkola komuni. Barra minn hekk, kif jirriżulta mis-seba' premessa tal-istess

regolament, dan tal-aħħar jistabbilixxi regoli ġenerali applikabbli għal tali regoli settorjali.

- 38 Min-naħa l-oħra, mill-Artikolu 2(4) tar-Regolament Nru 2988/95 jirriżulta li, bla ħsara għal-leġiżlazzjoni eżistenti tal-Unjoni, il-proċeduri għall-applikazzjoni tal-verifiki kif ukoll il-miżuri u s-sanzjonijiet amministrattivi previsti minn din il-leġiżlazzjoni għandhom ikunu rregolati mil-ligijiet tal-Istati Membri.
- 39 Barra minn hekk, għandu jiġi osservat ukoll li għalkemm huwa ċertament minnu li l-Artikolu 2(2) tar-Regolament Nru 2988/95 jipprovdi, skont il-prinċipju *nulla poena sine lege*, li ebda sanzjoni amministrattiva ma tista' tiġi imposta sakemm din ma tkunx giet ipprovduta minn att tal-Unjoni preċedenti għall-irregolarità.
- 40 Madankollu, kif jirriżulta mill-Artikolu 325 TFUE, l-Istati Membri għandhom jadottaw l-istess miżuri sabiex jikkumbattu l-frodi li jikkawżaw dannu għall-interessi finanzjarji tal-Unjoni bħal dawk li huma jadottaw sabiex jikkumbattu l-frodi li jikkawżaw dannu lill-interessi tagħhom stess. Konsegwentement u fid-dawl tal-għan imfittex mir-Regolament Nru 2988/95, meta l-leġiżlatur tal-Unjoni ma jkunx adotta regoli settorjali intizi li jipproteġu l-interessi finanzjarji tal-Unjoni mill-aġir ta' ċerti atturi, l-Istati Membri għandhom id-dritt li jzommu jew jadottaw dispożizzjonijiet f'dan il-qasam u fil-konfront tal-imsemmija atturi sakemm dawn id-dispożizzjonijiet ikunu neċessarji għall-ġlieda kontra l-frodi u sakemm josservaw il-prinċipji ġenerali tad-dritt tal-Unjoni, b'mod partikolari dak tal-proporzjonalità, kif ukoll ir-regoli ġenerali stabbiliti fl-imsemmi regolament u f'eventwali regoli settorjali tal-Unjoni eżistenti fir-rigward ta' atturi oħrajn.

- 41 Fil-fatt, għandu jiġi enfasizzat li, meta legiżlazzjoni tal-Unjoni ma tkun tinkludi ebda dispożizzjoni speċifika li ttipprovdi għal sanzjoni fil-każ li din tinkiser jew meta tali legiżlazzjoni ttipprovdi li ċerti sanzjonijiet jistgħu jiġu applikati fil-każ ta' ksur tad-dritt tal-Unjoni, iżda ma tiffissax b'mod eżawrjenti s-sanzjonijiet li l-Istati Membri jistgħu jimponu, l-Artikolu 4(3) TUE jimponi fuq l-Istati Membri l-obbligu li jiehdu kull miżura xierqa sabiex jissanzjonaw aġiri li jikkawżaw dannu għall-interessi finanzjarji tal-Unjoni (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-21 ta' Settembru 1989, Il-Kummissjoni vs Il-Greċja, 68/88, Ġabra p. 2965, punt 23, kif ukoll tat-8 ta' Lulju 1999, Nunes u de Matos, C-186/98, Ġabra p. I-4883, punti 12 u 14).
- 42 Barra minn hekk, huwa inkompatibbli mal-għanijiet imfittxa bl-Artikolu 325 TFUE, li jimponi kemm fuq l-Unjoni kif ukoll fuq l-Istati Membri tagħha l-obbligu li jikkumbattu l-frodi u l-irregolaritajiet li jikkawżaw dannu għall-interessi finanzjarji tal-Unjoni, li l-azzjoni tal-Istati Membri fil-konfront ta' kategorija ta' atturi li għadha ma hijiex is-sugġett ta' regoli settorjali adottati fuq livell tal-Unjoni tiġi limitata. Fil-fatt, sabiex il-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-unjoni tkun effettiva, huwa imperattiv li d-dissważjoni u l-għieda kontra l-frodi u l-irregolaritajiet l-oħra joperaw fuq kull livell fejn dawn l-interessi jistgħu jiġu affettwati minn tali fenomeni, b'mod partikolari għaliex dawn it-tipi ta' fenomeni ta' spiss ikunu jimplikaw atturi li jkunu jinsabu f'livelli differenti (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-10 ta' Lulju 2003, Il-Kummissjoni vs BEI, C-15/00, Ġabra p. I-7281, punt 135). Barra minn hekk, għandu jiġi osservat li dan jgħodd ukoll għar-rwol li l-aġenzija ta' kontroll u sorveljanza għandhom fir-regolarità tal-ħlasijiet ta' rifużjonijiet fuq l-esportazzjoni.
- 43 Fid-dawl ta' dak li ġie espost iktar 'il fuq, ir-risposta għall-ewwel domanda għandha tkun li l-Artikoli 5 u 7 tar-Regolament Nru 2988/95 ma japplikawx b'tali mod li sanzjoni amministrattiva tista' tiġi imposta abbażi ta' dawn id-dispożizzjonijiet waħedhom peress li, fil-kuntest tal-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni, l-applikazzjoni ta' sanzjoni amministrattiva fil-konfront ta' kategorija ta' persuni teħtieġ li, precedentement għat-twettiq tal-irregolarità inkwistjoni, jew, il-legiżlatur tal-Unjoni jkun adotta regoli settorjali li jiddefinixxu tali sanzjoni u l-kundizzjonijiet għall-applikazzjoni tagħha għal din il-kategorija ta' persuni, jew inkella, jekk ikun il-każ, fejn tali regoli jkunu għadhom ma ġewx adottati fuq livell tal-Unjoni, li d-dritt

tal-Istat Membru fejn twettqet din l-irregolarità jkun ipprovdha għall-impożizzjoni ta' sanzjoni amministrattiva fil-konfront tal-imsemmija kategorija ta' persuni.

Fuq it-tieni domanda

- 44 Permezz tat-tieni domanda tagħha l-qorti tar-rinviju essenzjalment issaqsi jekk, f'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, fejn ir-regoli settorjali tal-Unjoni kienu għadhom ma jipprovdex l-obbligu li l-Istati Membri jipprovdha sanzjonijiet effikaċi fil-kazijiet fejn aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza approvata minn Stat Membru harġet ċertifikati foloz, l-Artikolu 7 tar-Regolament Nru 2988/95 jipprekludix lill-Istati Membri milli, abbażi ta' miżuri nazzjonali, japplikaw sanzjoni fil-konfront ta' din l-aġenzija fil-kwalità tagħha ta' waħda mill-persuni li "ħadu sehem fl-irregolarità" jew mill-persuni li huma "fid-dover li jieħdu r-responsabbiltà" għal din l-irregolarità jew saħansitra mill-persuni li huma fid-dover li "jiżguraw li din ma ssirx" fis-sens ta' din id-dispożizzjoni.
- 45 F'dan ir-rigward, għandu jiġi osservat li, meta tohroġ ċertifikat falz ta' ħatt jew ta' rilaxx għall-konsum fis-sens tal-Artikolu 18 tar-Regolament Nru 3665/87, ċertifikat li jippermetti li esportatur jibbenefika indebitament minn rifużjoni fuq l-esportazzjoni, aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza approvata minn Stat Membru tista' tiġi kkunsidrata bħala waħda mill-persuni li "ħadu sehem fl-irregolarità" fis-sens tal-Artikolu 7 tar-Regolament Nru 2988/95 u għaldaqstant tista' tkun suġġetta għal miżuri jew sanzjonijiet amministrattivi fis-sens ta' dan ir-regolament. Tali aġenzija tista' wkoll tiġi kkunsidrata bħala persuna fid-dover li tiehu r-responsabbiltà għall-irregolarità fis-sens ta' din id-dispożizzjoni kemm 'il darba d-dritt nazzjonali jipprovdha

li din l-aġenzija hija responsabbli għal konsegwenzi finanzjarji ta' ċertifikati maħruġa minnha.

- 46 Madankollu, hekk kif gie kkonstatat fil-punt 43 ta' din is-sentenza, għall-finijiet tal-applikazzjoni ta' tali sanzjoni, huwa neċessarju li regoli settorjali tal-Unjoni jew, fin-nuqqas ta' tali regoli, leġiżlazzjoni nazzjonali, ikunu pprovdew għall-applikazzjoni ta' sanzjoni amministrattiva għal din il-kategorija ta' atturi.
- 47 Issa, meta sehew l-importazzjonijiet inkwistjoni fil-kawża prinċipali, id-dritt tal-Unjoni ma kienx jinkludi regoli settorjali fis-sens tar-Regolament Nru 2988/95 li jirregolaw speċifikatament is-sanzjonijiet li għandhom jiġu pprovduti fil-konfront ta' atti li jikkawżaw dannu għall-interessi finanzjarji tal-Unjoni u li jirriżultaw mill-ħruġ, min-naħa ta' tali aġenzija ta' kontroll u sorveljanza, ta' ċertifikati foloz ta' hatt u rilaxx għall-konsum.
- 48 Fil-fatt, kien biss wara l-adozzjoni tar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1253/2002, tal-11 ta' Lulju 2002, li jemenda r-Regolament (KE) Nru 800/1999 li jistabbilixxi regoli komuni dettaljati għall-applikazzjoni tas-sistema ta' rifużjonijiet għall-esportazzjoni fuq prodotti agrikoli (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 3, Vol. 36 p. 189), li l-Artikolu 16c ta' dan l-aħħar regolament issa jipprovdi “[l]-Istati Membri li approvaw AS għandhom jipprovdu għal sistema effettiva ta' sanzjonijiet għal każijiet fejn AS approvata tkun harġet ċertifikat falz”.
- 49 Min-naħa l-oħra, l-Artikolu 11 tar-Regolament Nru 3665/87 kien jipprovdi regoli preċiżi fir-rigward tal-irkupru mingħand l-esportatur ta' rifużjonijiet fuq l-esportazzjoni indebitament irċevuti minn dan tal-aħħar, flimkien mal-impożizzjoni ta' sanzjoni, normalment meta l-esportatur kiseb tali vantaġġ indebitu billi intenzjonalment ipprovda data falza, kif ukoll sanzjonijiet supplimentari li jistgħu jiġu previsti mid-dritt nazzjonali. Konsegwentement, fil-kawża prinċipali, tqum

il-kwistjoni ta' jekk l-awtoritajiet nazzjonali setgħux jirrinunċjaw għall-irkupru tar-rifużjoni mingħand l-esportatur, u għall-applikazzjoni, fil-konfront ta' dan tal-aħħar, ta' sanzjoni amministrattiva, billi ppreferew jaġixxu kontra aġenzija ta' kontroll u sorveljanza li skont id-dritt nazzjonali hija responsabbli *in solidum* għall-konsegwenzi finanzjarji li jirriżultaw miċ-ċertifikati maħruġa minnha.

- 50 Fir-rigward tal-għajnuna mogħtija mill-baġit tal-Unjoni fil-kuntest tal-fondi strutturali u tal-politika agrikola komuni, il-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddeċidiet li kull eżerċizzju, mill-Istat Membru, ta' setgħa ta' diskrezzjoni fuq l-opportunità li jeżiġi jew le r-rifużjoni tal-għajnuna indebitament jew illegalment mogħtija huwa inkompatibbli mal-obbligi li l-leġiżlazzjoni tal-Unjoni applikabbli f'dawn is-setturi timponi fuq l-amministrazzjonijiet nazzjonali li jirkupraw l-għajnuna indebitament jew illegalment mogħtija (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-21 ta' Settembru 1983, *Deutsche Milchkontor et*, 205/82 sa 215/82, *Gabra* p. 2633, punt 22, kif ukoll *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening*, iċċitata iktar 'il fuq, punt 38).
- 51 Dan jgħodd ukoll, bħala principju, fir-rigward tal-obbligu li l-Istati Membri għandhom li jirkupraw mingħand l-esportaturi r-rifużjonijiet indebitament irċevuti minnhom, obbligu previst fl-Artikolu 11 tar-Regolament Nru 3665/87, u li jimponu s-sanzjoni prevista fil-punti a) jew b) tal-Artikolu 11(1) kif ukoll eventwali sanzjonijiet supplimentari previsti mid-dritt nazzjonali.
- 52 Qabel id-dhul fis-seħh tar-Regolament Nru 1253/2002, għalkemm huwa ċertament minnu li l-Istati Membri ma kinux fid-dover li jipprovdu, fil-każ ta' restituzzjoni indebita rċevuta minn esportatur, sanzjonijiet fil-konfront ta' aġenzija ta' kontroll u sorveljanza li harġet ċertifikat falz. Madankollu, din iċ-ċirkustanza ma tipprekludix lill-Istati Membri, hekk kif ġie kkonstatat fil-punt 40 ta' din is-sentenza, milli jżommu jew jadottaw, fil-kuntest tal-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni, dispożizzjonijiet nazzjonali li jipprovdu għall-applikazzjoni ta' sanzjonijiet amministrattivi fil-konfront ta' din il-kategorija ta' atturi li ġew inkarigati mill-Unjoni

sabiex jikkollaboraw fl-ivverifikar tar-regolarità tal-operazzjonijiet ta' esportazzjoni li jibbenefikaw minn rifużjonijiet mogħtija mill-baġit tal-Unjoni. Mill-bqija, tali dispożizzjonijiet sempliċement antiċipaw l-obbligu li l-Istati Membri llum il-ġurnata għandhom taht l-Artikolu 16c tar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 800/1999, tal-15 ta' April 1999, li jstabbilixxi regoli komuni dettaljati għall-applikazzjoni tas-sistema ta' rifużjonijiet fuq l-esportazzjoni ta' prodotti agrikoli (GU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 3, Vol. 25, p. 129) kif emendat bir-Regolament Nru 1253/2002.

53 Minn dan isegwi li, f'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali u bla ħsara għall-konstatazzjoni mill-qorti tar-rinviju tal-applikazzjoni tad-Digriet Irjali tal-4 ta' Jannar 1985 imsemmi fit-talba tagħha għal deċiżjoni preliminari, fin-nuqqas ta' regoli settorjali tal-Unjoni applikabbli *ratione temporis* għall-aġenzija ta' kontroll u sorveljanza, l-Istati Membri setgħu jipprovdu li dawn l-aġenziji kellhom jinżammu responsabbiltà *in solidum*, flimkien mal-esportatur, fil-kwalità tagħhom ta' persuni li hađu sehem fit-twettiq tal-irregolarità jew ta' persuni fid-dover li jieħdu r-responsabbiltà għaliha, fir-rigward tal-konsegwenzi finanzjarji li jirriżultaw mill-ħruġ min-naħa tagħhaom ta' ċertifikati ta' haħt u ta' rilaxx għall-konsum li ppermettew li dan l-esportatur jibbenefika indebitament minn rifużjonijiet fuq l-esportazzjoni bi ħsara għal baġit tal-Unjoni.

54 Fil-kawża prinċipali, madankollu jidher li l-awtoritajiet nazzjonali qed jipprovaw, minn naħa, jirkupraw l-ammont tar-restituzzjoni indebita mingħand SGS Belgium, u, min-naħa l-oħra, japplikaw fil-konfront ta' din l-aġenzija ta' kontroll u sorveljanza s-sanzjonijiet amministrattivi previsti fil-punt b) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 11(1) tar-Regolament Nru 3665/87 u li normalment jiġu applikati fil-konfront tal-esportatur, u dan billi jinwokaw l-effett dirett tal-Artikolu 7 tar-Regolament Nru 2988/95 u l-eżistenza fid-dritt nazzjonali ta' responsabbiltà *in solidum* ta' tali aġenzija flimkien mal-esportatur. B'mod partikolari, l-BIRB jikkunsidra li l-fatt li l-aġenzija ta' kontroll u sorveljanza inkwistjoni fil-kawża prinċipali intenzjonalment ħarġet ċertifikat żbaljat jippermetti li jiġi kkunsidrat li r-rekwiziti għall-applikazzjoni tas-sanzjoni prevista fil-punt b) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 11(1)

tar-Regolament Nru 3665/87 kienu sodisfatti. Madankollu, sussidjarjament, quddiem il-qorti tar-rinviju l-BIRB isostni wkoll li, anki jekk ma tiġi kkonstatata l-ebda intenzjoni frawdolenta, SGS Belgium għandha tiġi kkundannata minn tal-inqas għall-ħlas tas-sanzjoni prevista fil-punt a) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 11(1) ta' dan ir-regolament.

- 55 F'dan ir-rigward, għal dak li jirrigwarda l-irkupru tar-rifużjoni indebitament riċevuta, kif ġie kkonstatat fil-punt 51 ta' din is-sentenza, dan għandu jsir mingħand l-esportatur li bbenefika indebitament minn tali rifużjoni.
- 56 Fir-rigward tal-applikazzjoni tas-sanzjoni prevista fil-punt b) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 11(1) tal-imsemmi regolament, għandu necessarjament jiġi osservat li din tista' tiġi applikata biss meta "l-esportatur ikun, intenzjonalment, ipprova data falza". Konsegwentement, il-leġislatur tal-Unjoni pprova esplicitament li dan ir-rekwizit għandu jkun sodifatt biss fi hdan l-esportatur.
- 57 F'dawn iċ-ċirkustanzi, jekk, fil-kawża prinċipali, jirriżulta li l-esportatur ma kienx jaf bil-karattru żbaljat taċ-ċertifikat ta' rilaxx għall-konsum li nħareġ intenzjonalment mill-aġenzija ta' kontroll u sorveljanza, fatt li għandu jiġi vverifikat mill-qorti tar-rinviju, ma jistax jiġi kkunsidrat li dan l-esportatur, intenzjonalment, ipprova data falza fis-sens tal-punt b) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 11(1) tar-Regolament Nru 3665/87, bil-konsegwenza li s-sanzjoni prevista f'din id-dispożizzjoni ma tistax tiġi applikata fil-konfront tal-esportatur u lanqas, skont ir-regoli nazzjonali dwar ir-responsabbiltà *in solidum*, fil-konfront tal-imsemmija aġenzija ta' kontroll u sorveljanza.

- 58 Min-naħa l-oħra, f'sitwazzjoni bħal din, is-sanzjoni prevista fil-punt a) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 11(1) tar-Regolament Nru 3665/87 tista' tiġi applikata. Fil-fatt, din hija applikabbli anki meta l-esportatur ma kkommettiex tort (ara s-sentenza tal-24 ta' April 2008, AOB Reuter, C-143/07, Ġabra p. I-3171, punt 17).
- 59 F'dan ir-rigward, minn naħa, huma biss l-operaturi li talbu li jibbenefikaw mir-rifużjonijiet fuq l-esportazzjoni li, bħala prinċipju, jistgħu jkunu suġġetti għall-impożizzjoni ta' tali sanzjoni meta jirriżulta li l-informazzjoni pprovduta minn tali operaturi insostenn tal-applikazzjoni tagħhom hija żbaljata. Min-naħa l-oħra, sa fejn jeżisti riskju reali li l-esportatur, li normalment huwa l-aħħar holqa ta' katina kuntrattwali ta' xiri ta' merkanzija sabiex terġa' tinbiegħ, jista' jevita r-responsabbiltà marbuta mal-ineżattezza tad-dikjarazzjoni tiegħu minħabba l-eventwalità ta' żball, ta' negliġenza jew ta' frodi li seħħew iktar 'il fuq f'din il-katina, l-Artikolu 11 tar-Regolament Nru 3665/87 jimponilu r-responsabbiltà, taħt piena ta' sanzjonijiet, għall-eżattezza tad-dikjarazzjoni tiegħu (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-11 ta' Lulju 2002, Kāserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Ġabra p. I-6453, punti 42, 61 u 62). Fil-fatt, dan l-esportatur għandu l-libertà tal-għażla fir-rigward tal-kontraenti tiegħu u huwa hu li għandu jieħu l-prekawżjonijiet xierqa, jew biż-żieda ta' klawżoli f'dan is-sens fil-kuntratti li jikkonkludi ma' dawn tal-aħħar, jew inkella billi jikkonkludi kuntratt ta' assigurazzjoni speċifiku (sentenza AOB, iċċitata iktar 'il fuq, punt 36).
- 60 Madankollu, f'sitwazzjoni fejn l-esportatur jikseb rifużjoni fuq l-esportazzjoni permezz ta' ċertifikat ta' rilaxx għall-konsum li, skont il-leġiżlazzjoni tal-Unjoni, għandu jinħareġ minn aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza, u fejn jirriżulta li, mingħajr l-għarfien ta' dan l-esportatur, din l-aġenzija ħarġet ċertifikat falz li jippermetti li l-assiguratur li jkopri r-riskji inerenti tal-operazzjoni ta' esportazzjoni ma jikkumpensax telf marbut man-nuqqas ta' twettiq ta' din l-operazzjoni, l-Artikolu 11 tar-Regolament Nru 3665/87 ma jipprekludix li, skont dispożizzjoni nazzjonali li tipprovdi għar-responsabbiltà *in solidum* tal-aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza fir-rigward tal-konsegwenzi finanzjarji li jirriżultaw miċ-ċertifikati stabbiliti minnha, l-awtorità nazzjonali tiddeċiedi li tirkupra mingħand din

l-aġenzija l-ammonti li jirrizultaw mill-applikazzjoni fil-konfront tal-esportatur tas-sanzjoni prevista fil-punt a) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 11(1).

- 61 Madankollu, għandu jiġi osservat li sanzjoni, anki jekk mhux ta' natura kriminali, tista' tiġi imposta biss jekk din hija msejsa fuq bażi legali ċara u mhux ambigwa (ara s-sentenzi, tal-14 ta' Diċembru 2000, Emsland-Stärke, C-110/99, Ġabra p. I-11569, punt 56; Käserei Champignon Hofmeister, iċċitata iktar 'il fuq, punt 52, kif ukoll, tas-6 ta' April 2006, ED & F Man Sugar, C-274/04, Ġabra p. I-3269, punt 15).
- 62 Fid-dawl ta' dak li ġie espost iktar 'il fuq, ir-risposta għat-tieni domanda għandha tkun li, f'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, fejn ir-regoli settorjali tal-Unjoni kienu għadhom ma jipprovdux l-obbligu li l-Istati Membri jipprovdu sanzjonijiet effikaċi fil-każ fejn aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza approvata minn Stat Membru ħarġet ċertifikati foloz, l-Artikolu 7 tar-Regolament Nru 2988/95 ma jipprekludix lill-Istati Membri milli japplikaw sanzjoni fil-konfront ta' din l-aġenzija fil-kwalità tagħha ta' waħda mill-persuni li "hadu sehem fl-irregolarità" jew mill-persuni li huma "fid-dover li jieħdu r-responsabbiltà" għal din l-irregolarità fis-sens ta' din id-dispożizzjoni, madankollu dejjem sakemm l-applikazzjoni ta' tali sanzjoni tkun imsejsa fuq bażi legali ċara u mhux ambigwa, fatt li għandu jiġi vverifikat mill-qorti tar-rinviju.

Fuq it-tielet domanda

- 63 Permezz tat-tielet domanda tagħha l-qorti tar-rinviju tistaqsi jekk il-komunikazzjoni, lill-aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza li ħarġet ċertifikat ta' rilaxx

għall-konsum għal operazzjoni ta' esportazzjoni, ta' rapport ta' investigazzjoni li minnu jirriżulta li kien hemm irregolarità inkonnessjoni ma' din l-operazzjoni, il-preżentazzjoni lil din l-aġenzija ta' talba għall-produzzjoni ta' dokumenti addizzjonali bil-għan li tiġi investigata r-realtà tar-rilaxx għall-konsum kif ukoll l-ittra rreġistrata li timponi sanzjoni fuq l-imsemmija aġenzija talli hadet sehem fit-tweġġ ta' irregolarità, jikkostitwixxux atti nnotifikati lill-persuna inkwistjoni u li jirrigwardaw l-investigazzjoni jew it-teħid ta' azzjonijiet ġudizzjarji relatati mal-irregolarità fis-sens tat-tielet subparagrafu tal-Artikolu 3(1) tar-Regolament Nru 2988/95.

64 Fiċ-ċirkustanzi tal-kwistjoni fil-kawża prinċipali, għandu jiġi osservat li, fin-nuqqas ta' regoli settorjali tal-Unjoni li jipprovdu għall-applikazzjoni ta' sanzjonijiet fil-konfront ta' aġenziji internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza li ħadu sehem fit-tweġġ ta' irregolarità li kkawżat dannu għall-interessi finanzjarji tal-Unjoni, l-applikazzjoni tas-sanzjoni prevista fil-punt a) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 11(1) tar-Regolament Nru 3665/87 fil-konfront ta' tali aġenzija, minħabba li d-dritt nazzjonali jipprovdi għal responsabbiltà *in solidum* ta' din l-aġenzija flimkien mal-esportatur, taqa' taħt l-għażla u d-diskrezzjoni li l-Istati Membri għandhom fil-kuntest tal-politika tagħhom ta' ġlieda kontra l-frodi. Madankollu, f'tali każ, l-Istati Membri għandhom josservaw il-prinċipji ġenerali tad-dritt tal-Unjoni kif ukoll ir-regoli ġenerali stabbilit fir-Regolament Nru 2988/95 u f'eventwali regoli settorjali tal-Unjoni eżistenti fir-rigward ta' atturi oħrajn.

65 Għalhekk, għandu jiġi kkonstatat li, meta l-amministrazzjoni nazzjonali tiddeċiedi li tapplika b'dan il-mod tali sanzjoni fil-konfront ta' aġenzija ta' kontroll u sorveljanza, minħabba li d-dritt nazzjonali jipprovdi għal responsabbiltà *in solidum* ta' din tal-aħħar flimkien mal-esportatur, tali azzjoni hija koperta mill-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament Nru 2988/95.

66 Peress li r-Regolament Nru 3665/87 ma jipprovdi għal regoli dwar il-preskrizzjoni tal-azzjoni għall-irkupru ta' rifużjonijiet fuq l-esportazzjoni indebitament irċevuti,

għandu jsir riferiment għall-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 3(1) tar-Regolament Nru 2988/95 (sentenza, tal-15 ta' Jannar 2009, Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank, C-281/07, Ġabra p. I-91, punt 16), ladarba din id-dispożizzjoni hija direttament applikabbli fl-Istati Membri, inkluż fil-qasam tar-rifużjonijiet fuq l-esportazzjoni tal-prodotti agrikoli, fin-nuqqas ta' regoli settorjali tal-Unjoni li jipprovdu terminu iqsar, iżda mhux ta' inqas minn tliet snin, jew ta' leġiżlazzjoni nazzjonali li tistabbilixxi terminu ta' preskrizzjoni itwal (sentenza Handlbauer, iċċitata iktar 'il fuq, punt 35).

- 67 Skont it-tielet subparagrafu tal-Artikolu 3(1) tar-Regolament Nru 2988/95, il-preskrizzjoni tal-azzjonijiet ġudizzjarji hija interrotta b'kull att tal-awtorità kompetenti, notifikat lill-persuna inkwistjoni, u li jirrigwarda l-investigazzjoni jew it-teħid ta' azzjoni ġudizzjarja relatata mal-irregolarità. Barra minn hekk, it-terminu ta' preskrizzjoni jerġa' jibda jiddekorri b'effett min-kull att li jinterrompi.
- 68 Ġeneralment, it-termini ta' preskrizzjoni jaqdu l-funzjoni li tigi ggarantita ċ-ċertezza legali. Tali funzjoni ma tkunx sodisfatta kompletament jekk it-terminu ta' preskrizzjoni previst fl-Artikolu 3(1) tar-Regolament Nru 2988/95 ikun jista' jiġi interrott b'kull att ta' kontroll, ta' natura ġenerika, tal-amministrazzjoni nazzjonali li ma jkunx relatat ma' suspetti ta' irregolaritajiet rigward operazzjonijiet li jkunu ċirkoskritti bi preċiżjoni suffiċjenti (ara s-sentenza Handlbauer, iċċitata iktar 'il fuq, punt 40).
- 69 Madankollu, meta l-awtoritajiet nazzjonali jibagħtu lil persuna rapport li minnu jirrizulta li kien hemm irregolarità, li għaliha kienet ikkontribwiet din il-persuna, inkonnessjoni ma' operazzjoni speċifika, jew meta jitolbuha informazzjoni addizzjonali dwar din l-operazzjoni jew saħansitra japplikaw, fil-konfront ta' din il-persuna, sanzjoni inkonnessjoni mal-imsemmija operazzjoni, dawn ikunu qegħdin

jadottaw atti suffiċjement preċiżi li jirrigwarda l-investigazzjoni jew it-teħid ta' azzjoni ġudizzjarja relatata mal-irregolarità fis-sens tat-tielet subparagrafu tal-Artikolu 3(1) tar-Regolament Nru 2988/95.

- ⁷⁰ Konsegwentement, ir-risposta għat-tielet domanda għandha tkun li, f'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, il-komunikazzjoni, lill-aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza li ħarġet ċertifikat ta' rilaxx għall-konsum għal operazzjoni ta' esportazzjoni speċifika, ta' rapport ta' investigazzjoni li minnu jirriżulta li kien hemm irregolarità inkonnessjoni ma' din l-operazzjoni, il-preżentazzjoni lil din l-aġenzija ta' talba għall-produzzjoni ta' dokumenti addizzjonali bil-għan li tiġi investigata r-realtà tar-rilaxx għall-konsum kif ukoll l-ittra rreġistrata li timponi sanzjoni fuq l-imsemmija aġenzija talli ħadet sehem fit-twettiq tal-irregolarità fis-sens tal-Artikolu 1(2) tar-Regolament Nru 2988/95, jikkostitwixxu atti suffiċjement preċiżi nnotifikati lill-persuna inkwistjoni u li jirrigwardaw l-investigazzjoni jew it-teħid ta' azzjonijiet ġudizzjarji relatati mal-irregolarità, li, konsegwentement, jinterrompu l-preskrizzjoni tal-azzjonijiet ġudizzjarji fis-sens tat-tielet subparagrafu tal-Artikolu 3(1) tal-imsemmi regolament.

Fuq l-ispejjeż

- ⁷¹ Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Gustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Ir-Raba' Awla) taqta' u tiddeċiedi:

- 1) L-Artikoli 5 u 7 tar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95, tat-18 ta' Diċembru 1995, dwar il-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea, ma japplikawx b'tali mod li sanzjoni amministrattiva tista' tiġi imposta abbażi ta' dawn id-dispożizzjonijiet waħedhom peress li, fil-kuntest tal-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni, l-applikazzjoni ta' sanzjoni amministrattiva fil-konfront ta' kategorija ta' persuni tehtieg li, precedentement għat-twettiq tal-irregolarità inkwistjoni, jew, il-legiżlatur tal-Unjoni jkun adotta regoli settorjali li jiddefinixxu tali sanzjoni u l-kundizzjonijiet għall-applikazzjoni tagħha għal din il-kategorija ta' persuni, jew inkella, jekk ikun il-każ, fejn tali regoli jkunu għadhom ma ġewx adottati fuq livell tal-Unjoni, li d-dritt tal-Istat Membru fejn twettqet din l-irregolarità jkun ipprovdha għall-impożizzjoni ta' sanzjoni amministrattiva fil-konfront tal-imsemmija kategorija ta' persuni.

- 2) F'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, fejn ir-regoli settorjali tal-Unjoni kienu għadhom ma jipprovdex l-obbligu li l-Istati Membri jipprovdha sanzjonijiet effikaċi fil-każ fejn aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza approvata minn Stat Membru ħarġet ċertifikati foloz, l-Artikolu 7 tar-Regolament Nru 2988/95 ma jipprekludix lill-Istati Membri milli japplikaw sanzjoni fil-konfront ta' din l-aġenzija fil-kwalità tagħha ta' waħda mill-persuni li "ħadu sehem fl-irregolarità" jew mill-persuni li huma "fid-dover li jieħdu r-responsabbiltà" għal din l-irregolarità fis-sens ta' din id-dispożizzjoni, madankollu dejjem sakemm l-applikazzjoni ta' tali sanzjoni tkun imsejsa fuq bażi legali ċara u mhux ambigwa, fatt li għandu jiġi vverifikat mill-qorti tar-rinviju.

- 3) F'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, il-komunikazzjoni, lill-aġenzija internazzjonali ta' kontroll u sorveljanza li ħarġet ċertifikat ta'

rilaxx għall-konsum għal operazzjoni ta' esportazzjoni speċifika, ta' rapport ta' investigazzjoni li minnu jirrizulta li kien hemm irregolarità inkonnessjoni ma' din l-operazzjoni, il-preżentazzjoni lil din l-aġenzija ta' talba għall-produzzjoni ta' dokumenti addizzjonali bil-għan li tiġi investigata r-realtà tar-rilaxx għall-konsum kif ukoll l-ittra rreġistrata li timponi sanzjoni fuq l-imsemmija aġenzija talli hadet sehem fit-twettiq tal-irregolarità fis-sens tal-Artikolu 1(2) tar-Regolament Nru 2988/95, jikkostitwixxu atti suffiċjement preċiżi nnotifikati lill-persuna inkwistjoni u li jirrigwardaw l-investigazzjoni jew it-tehid ta' azzjonijiet ġudizzjarji relatati mal-irregolarità, li, konsegwentement, jinterrompu l-preskrizzjoni tal-azzjonijiet ġudizzjarji fis-sens tat-tielet subparagrafu tal-Artikolu 3(1) tal-imsemmi regolament.

Firem